

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018 – 2020

Wstęp

1. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Powiatu Krapkowickiego
 - 1.1. Rodzinna piecza zastępcza
 - 1.2. Instytucjonalna piecza zastępcza
 - 1.3. Usamodzielnianie pełnoletnich wychowanków zastępczych form opieki
 - 1.4. Realizowane programy wspierające i promujące rodzicielstwo zastępcze
2. Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
3. Cele programu i zadania do realizacji
4. Limity rodzin zastępczych zawodowych na lata 2018 -2020
5. Zagrożenia dla realizacji działań ujętych w Programie
6. Źródła finansowania
7. Realizatorzy programu
8. Sposób monitorowania Programu

Wstęp

Zastąpienie dziecka wychowania w rodzinie własnej poprzez stworzenie warunków zbliżonych do tych, które istnieją w prawidłowo funkcjonującej rodzinie – to idea zastępczych form opieki, która swoje odzwierciedlenie zawiera w rozbudowanej formie systemu pieczy zastępczej. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami: nie może, nie potrafi bądź nie chce zajmować się dzieckiem, zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy, wsparcia zewnętrznego lub interwencji. W takiej sytuacji, w myśl konstytucyjnej zasady pomocniczości – dziecko ma prawo do pomocy, w tym do pieczy zastępczej.

Głównym założeniem pieczy zastępczej jest zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Są to działania mające na celu zabezpieczenie potrzeb dziecka w formach pieczy zastępczej do czasu unormowania jego sytuacji i powrót dziecka do jego rodziny naturalnej, a gdy jest to niemożliwe, przysposobienie dziecka, umieszczenie go w formach pieczy zastępczej przede wszystkim rodzinnych, a w efekcie końcowym przygotowanie do samodzielnego życia.

Pieczka zastępcza sprawowana jest w formie:

- 1) rodzinnej,
- 2) instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,

2) rodzinny dom dziecka.

Rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej.

Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Natomiast rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie.

Konieczność opracowania Programu Rozwoju Pieczy zastępczej wynika z zapisu art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który stanowi, że do zadań własnych powiatu należy min. opracowanie i realizacja 3 – letniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej.

Niniejszy Program opracowany na lata 2018-2020, jest kontynuacją kierunków działań zawartych w Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krapkowickim na lata 2015-2017.

1. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Powiatu Krapkowickiego

1.1 Rodzinna piecza zastępcza

Dzieci częściowo bądź całkowicie pozbawione opieki rodzicielskiej umieszczane są w rodzinnej pieczy zastępczej tj. w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka bądź w instytucjonalnej pieczy zastępczej tj. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. W pierwszej kolejności czynione są starania, aby dziecko umieścić w rodzinnej pieczy zastępczej, a dopiero wówczas, gdy nie ma kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej dla danego dziecka, umieszczane jest ono w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Na terenie Powiatu Krapkowickiego w 2017 r. zastępczą formą opieki i wychowania objętych było **134** dzieci, umieszczonych w 69 rodzinach zastępczych mieszkających na terenie Powiatu Krapkowickiego i w 5 rodzinnych domach dziecka.

Na 69 rodzin zastępczych składają się:

- 1) **41** rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem, w których wychowywało się łącznie **49** dzieci,
 - 2) **21** rodzin zastępczych niezawodowych, w których opiekę znalazło **28** dzieci,
 - 3) **7** rodzin zastępczych zawodowych, w których opiekę znalazło **20** dzieci.
- Natomiast w **5** rodzinnych domach dziecka pieczę zastępczą znalazło **37** dzieci.

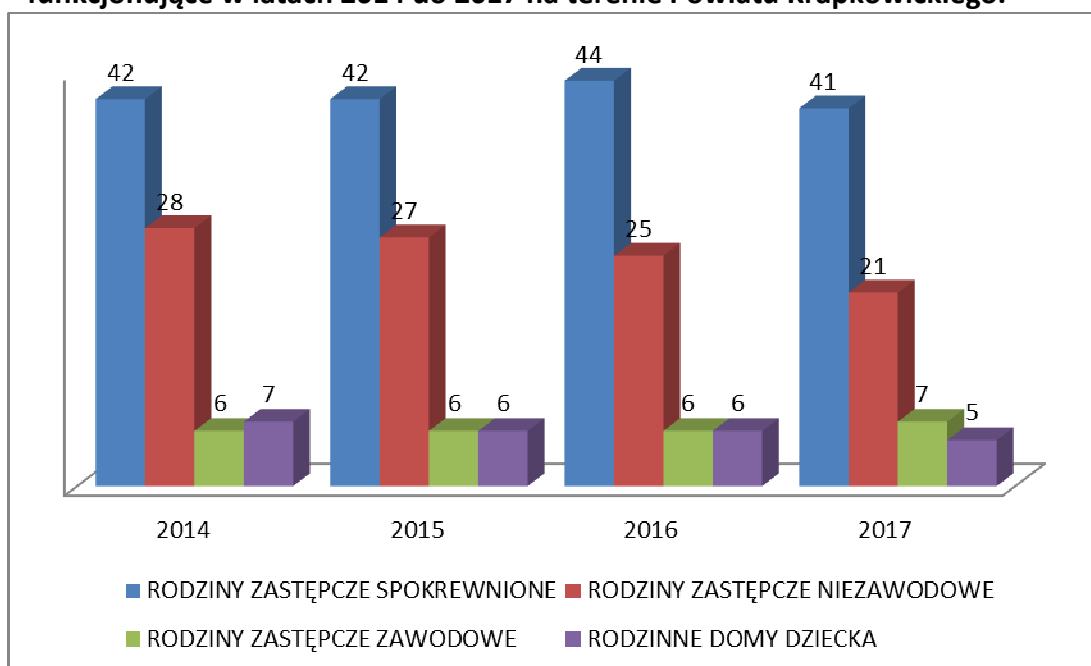
Tabela 1. Formy rodzinnej pieczy zastępczej i liczba dzieci w nich przebywających na przełomie lat 2014 -2017.

rok	LICZBA RODZIN /RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA				LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE	42	42	44	41	50	50	54	49
RODZINY ZASTĘPCZE NIEZAWODOWE	28	27	25	21	38	34	32	28
RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE	6	6	6	7	22	23	20	20
RODZINNE DOMY DZIECKA	7	6	6	5	51	45	45	37
Ogółem	83	81	81	74	161	152	151	134

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Jak wynika z zebranych danych, na terenie Powiatu Krapkowickiego zdecydowaną większość stanowiły i stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie, rodzeństwo, następnie rodziny zastępcze niezawodowe i rodziny zawodowe.

Wykres 1. Rodziny zastępcze ze względu na daną formę, funkcjonujące w latach 2014 do 2017 na terenie Powiatu Krapkowickiego.

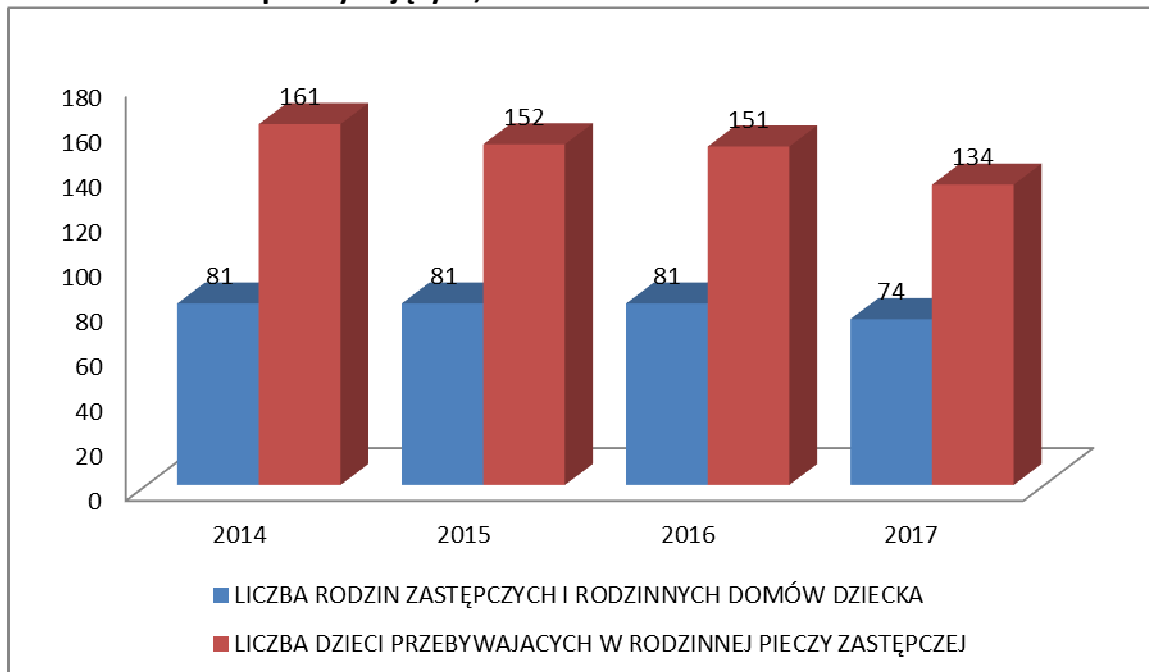
ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Ponadto 9 dzieci pochodzących z powiatu krapkowickiego przebywało w rodzinach zastępczych zamieszkałych na terenie innych powiatów.

Liczba dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej cały czas utrzymuje się na wysokim poziomie, dlatego czynimy starania aby wzrastała liczba rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.

Poniżej za pomocą wykresu przedstawiam jak na przełomie czterech ostatnich lat kształtowała się liczba dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej i liczba rodzin zastępczych.

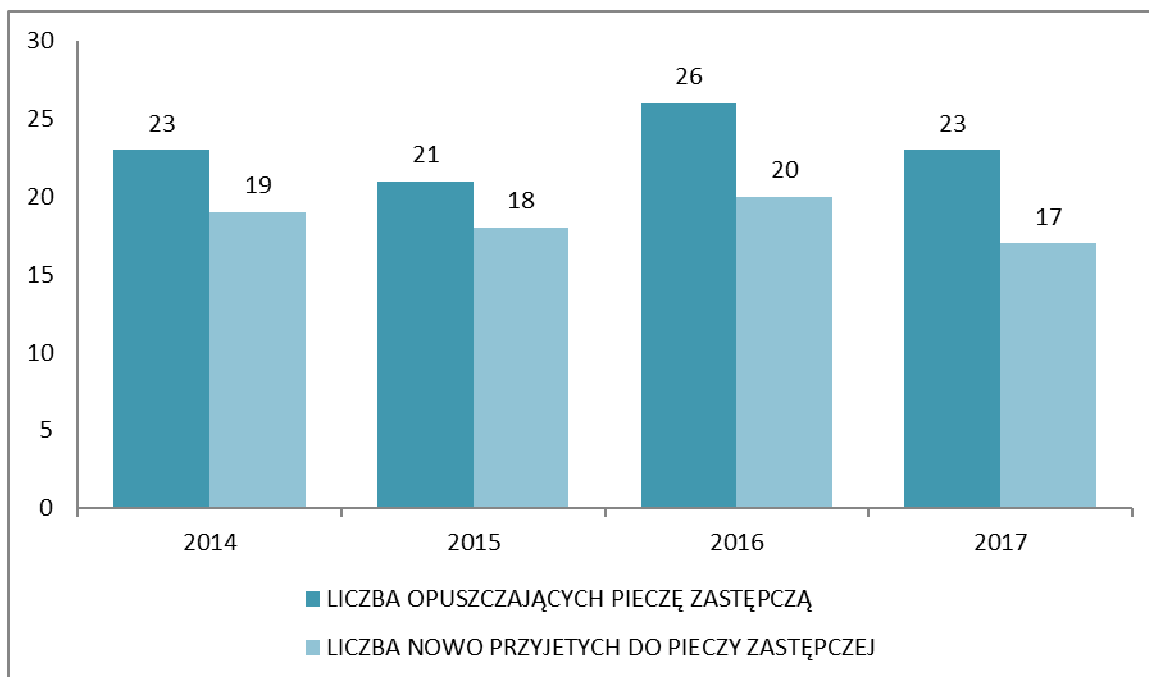
Wykres 3. Liczba rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, dzieci w nich przebywających, w latach 2014 - 2017.

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Na wykresie 4 przedstawione z kolei zostało zestawienie danych dotyczących liczby dzieci umieszczonych i opuszczających pieczę zastępczą w latach 2014-2017.

Wykres 4. Liczba dzieci przyjętych do rodzinnej pieczy zastępczej i opuszczających rodzinną pieczę zastępczą, w latach 2014 - 2017.

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

W roku 2017 pieczę zastępczą ogółem opuściło 23 dzieci i osób pełnoletnich. Główną przyczyną opuszczenia przez dzieci do 18 roku życia pieczy zastępczej, była zmiana formy pieczy zastępczej, która dotyczyła 8 dzieci, adopcja, która dotyczyła 3 dzieci, oraz powrót do rodziny biologicznej, który dotyczył 1 dziecka. Jeśli natomiast mowa o pełnoletnich wychowankach, to 11 z nich się usamodzielniało, a w tym 10 założyło samodzielne gospodarstwa domowe.

W 2017 r. rozwiązano dziewięć rodzin zastępczych oraz jeden rodzinny dom dziecka, z powodu opuszczenia przez dzieci lub osoby pełnoletnie pieczy zastępczej lub przeniesienia dzieci pod opiekę innych form pieczy zastępczej.

W rozbiciu na typy rodzin oraz liczbę umieszczonych u nich dzieci przeważającą część stanowią rodziny spokrewnione, oraz te, które sprawują opiekę nad jednym dzieckiem. Dane na temat liczby dzieci wychowujących się w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka na terenie naszego powiatu przedstawia Tabela 2.

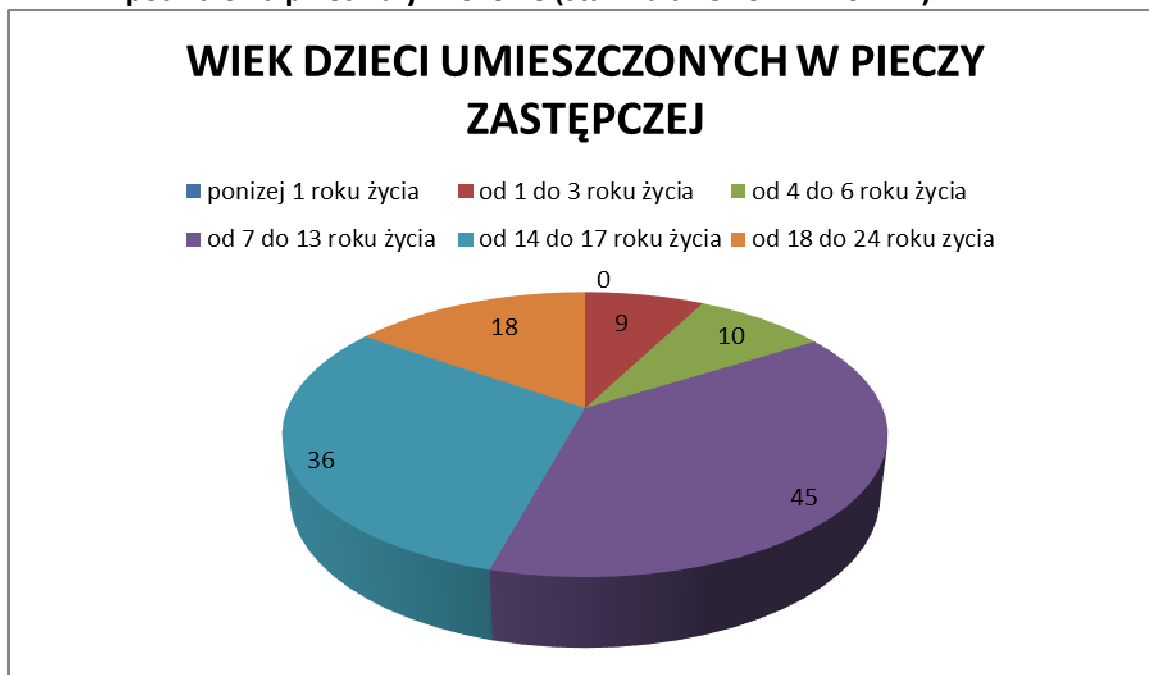
Tabela 2. Rodzinna piecza zastępcza w podziale na liczbę dzieci umieszczonych w latach 2015-2017.

PODZIAŁ ZE WZGLĘDU NA LICZBĘ DZIECI UMIESZCZONYCH wg stanu na dzień 31 grudnia danego roku												
FORMA PIECZY ZASTĘPCZEJ	RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE			RODZINY ZASTĘPCZE NIEZAWODOWE			RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE			RODZINNE DOMY DZIECKA		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
z 1 dzieckiem	32	31	32	16	16	12	0	0	1	0	0	0
z 2 dzieci	6	3	3	5	4	3	1	3	2	0	0	0
z 3 dzieci	1	2	3	1	0	1	2	2	2	1	0	0
z 4 dzieci i więcej	0	0	0	0	0	0	3	1	2	5	6	5
ogółem	39	36	38	22	20	16	6	6	7	6	6	5

ŹRÓDŁO: Sprawozdania dotyczące rodzinnej pieczy zastępczej PS-02 przekazywane do Głównego Urzędu Statystycznego, według stanu na dzień 31 grudnia danego roku sprawozdawczego.

Ważne znaczenie w opiece nad dzieckiem ma jego wiek, warunkuje on dostosowanie odpowiednich metod wychowawczych oraz wymaga od rodziców odpowiedniego podejścia i znajomości etapów rozwojowych dzieci. Wiek dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, przedstawia Wykres 5, gdzie warto zwrócić uwagę na fakt, że najwięcej spośród przebywających dzieci w pieczy zastępczej, mieści się w przedziałach od 7 do 17 lat.

Wykres 5. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2017 w podziale na przedziały wiekowe (stan na dzień 31.12.2017 r.).

ŹRÓDŁO: Sprawozdania dotyczące rodzinnej pieczy zastępczej PS-02 przekazywane do Głównego Urzędu Statystycznego, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.

Podstawowym celem umieszczenia dziecka poza rodziną jest udzielenie wsparcia dziecku i rodzinie. Piecza zastępcza z założenia jest nastawiona na przywrócenie dziecka rodzinie. Tak więc rodzinna opieka zastępcza z założenia jest opieką tymczasową. Rodzina zastępcza nie przejmuje pełni praw rodzicielskich, a ograniczenie władzy rodzicielskiej nie pozbawia rodziców określonych praw i obowiązków dotyczących podejmowania odpowiedzialnych decyzji m. in. w sprawach sposobu leczenia, wyboru kierunku edukacji. Na rodzicach dalej spoczywa obowiązek alimentacyjny oraz zachowują oni prawo do styczności osobistej z dzieckiem. Zakres tych praw i obowiązków w uzasadnionych sytuacjach może określić i ograniczyć sąd. Przy dobrych rokowaniach, sąd może władzę rodzicielską przywrócić, a w sytuacji rażącego zaniedbywania swych obowiązków lub trwałego braku zainteresowania sytuacją dziecka może pozbawić władzy rodzicielskiej. Tabela 3 obrazuje jak wygląda sytuacja dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz okres przebywania ich poza rodziną naturalną, gdzie w znacznej większości, bo dotyczy aż 84 podopiecznych, sięga ponad 3 lata.

Tabela 3. Rodzinna piecza zastępcza w podziale na długość okresu przebywania dzieci w niej umieszczonych, według stanu na dzień 31.12.2017 r.

OKRES PRZEBYWANIA DZIECI W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ wg stanu na dzień 31.12.2017 r.						
	do 3 miesięcy	powyżej 3 do 6 miesięcy	powyżej 6 do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat
RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE	2	1	4	5	3	32
RODZINY ZASTĘPCZE NIEZAWODOWE	1	2	0	2	0	16
RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE	0	0	0	0	4	15
RODZINNE DOMY DZIECKA	0	0	1	9	0	21

ŹRÓDŁO: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 01.07.2014 r. do 31.12.2014r.

Warto także przyjrzeć się liczbie rodzin zastępczych oraz liczbie dzieci w nich umieszczonych w poszczególnych gminach powiatu. Rodzinna piecza zastępcza funkcjonuje na terenie wszystkich gmin Powiatu Krapkowickiego. Dane prezentuje Tabela 4. Wynika z niej, że najwięcej rodzin zastępczych działa na terenie Gminy Krapkowice – w 2014 r. w 37 rodzinach umieszczonych zostało 67 dzieci, w 2017 r. w 35 rodzinach umieszczonych zostało 57 dzieci. Pod względem liczby rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych, kolejną Gminą przodującą jest Gmina Zdzeszowice. Najmniej rodzin zastępczych znajduje się w Gminach Strzeleczki i Walce. Różnice związane są przede wszystkim z obszarem terytorialnym jakie poszczególne gminy zajmują.

Poniżej przedstawiam szczegółowe dane na temat liczby rodzin zastępczych w rozbiciu na poszczególne gminy Powiatu Krapkowickiego, w poszczególnych latach.

Tabela 4. Rodziny zastępcze oraz liczba wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w podziale na gminy funkcjonujące w Powiecie Krapkowickim w latach 2014 -2017

PODOPIECZNI RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W DANEJ FORMIE, W PODZIALE NA LATA I POSZCZEGÓLNE GMINY POWIATU KRAPKOWICKIEGO																					
Wyszczególnienie		GMINA KRAPKOWICE				GMINA ZDZIESZOWICE				GMINA GOGOLIN				GMINA WALCE				GMINA STRZELECZKI			
Rok		2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
OGÓŁEM RODZINY ZASTĘPCZE / RODZINNE DOMY DZIECKA	Liczba rodzin	37	34	37	35	21	24	24	23	14	13	11	9	4	3	2	1	7	7	7	5
	Liczba dzieci	67	63	66	57	39	42	43	42	36	32	29	26	7	3	2	1	12	12	11	8
RODZINY SPOKREWNIONE	Liczba rodzin	20	17	20	20	9	12	13	13	8	8	6	5	2	2	2	1	3	3	3	2
	Liczba dzieci	25	21	24	23	9	13	16	15	9	9	7	6	2	2	2	1	5	5	5	4
RODZINY NIEZAWODOWE	Liczba rodzin	12	12	12	11	9	9	8	7	3	2	2	1	1	1	0	0	3	3	3	2
	Liczba dzieci	17	16	16	15	12	12	10	10	4	2	2	1	1	1	0	0	4	4	4	2
RODZINY ZAWODOWE	Liczba rodzin	4	4	4	4	1	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1
	Liczba dzieci	16	17	15	11	3	3	3	3	0	0	0	4	0	0	0	0	3	3	2	2
RODZINNE DOMY DZIECKA	Liczba rodzin	1	1	1	1	2	2	2	2	3	3	3	2	1	0	0	0	0	0	0	0
	Liczba dzieci	9	10	11	8	15	14	14	14	23	21	20	15	4	0	0	0	0	0	0	0

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Rodziny zastępczej udziela się pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka. Wysokość miesięcznej pomocy pieniężnej uzależniona jest od typu rodziny zastępczej. W przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej świadczenie wypłacane jest w wysokości 660,00 zł, natomiast w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka świadczenie wynosi 1 000,00 zł miesięcznie. Zawodowa rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje dodatkowo miesięczne wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż **2 500,00 zł**. Funkcjonujące na terenie naszego powiatu zawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka otrzymują wynagrodzenia w wysokości od 2 500,00 zł do 3 700,00 zł.

Poniżej w Tabeli 5 przedstawiam jak kształtowały się wydatki na rodziny zastępcze w okresie czterech ostatnich lat.

Tabela 5. Koszty utrzymania rodzinnej pieczy zastępczej oraz usamodzielniających się wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej ponoszone przez Powiat Krapkowicki w latach 2014 – 2017

Koszt funkcjonowania rodzin zastępczych oraz usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych w zł				
Rok	2014	2015	2016	2017
Łączne roczne wydatki Powiatu Krapkowickiego przeznaczone na rodziny zastępcze oraz usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych w tym:	2 335 221,27 zł	2 742 936,77 zł	2 420 404,80 zł	2 340 444,93 zł
Wydatki przeznaczone na utrzymanie i funkcjonowanie rodzin zastępczych	2 150 444,04 zł	2 515 928,51 zł	2 140 350,73 zł	2 013 217,70 zł
Wydatki przeznaczone na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu Powiatu Krapkowickiego, a umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów	146 952,95 zł	129 931,50 zł	116 630,15 zł	145 535,68 zł
Wydatki na wynagrodzenie wraz z pochodnymi dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	37 025,04	84 520,94	129 701,00	181 562,52 zł

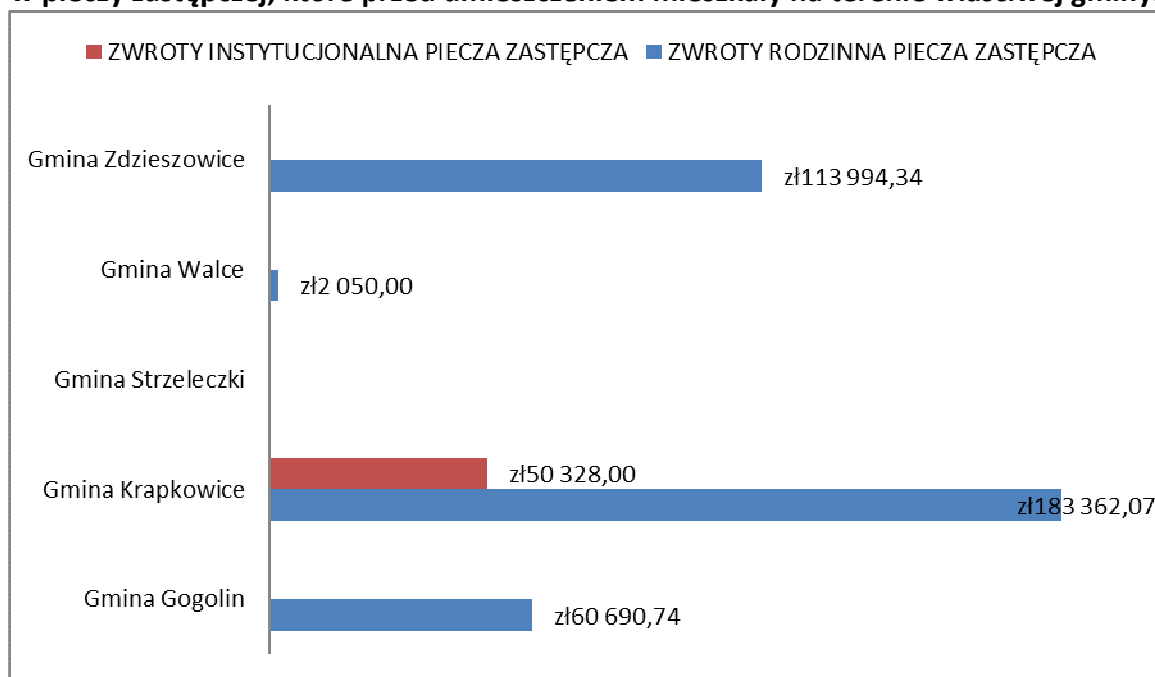
ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Finansowanie zadań z zakresu opieki zastępczej, zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej należy do zadań powiatu oraz gminy. Od 01.01.2012 r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

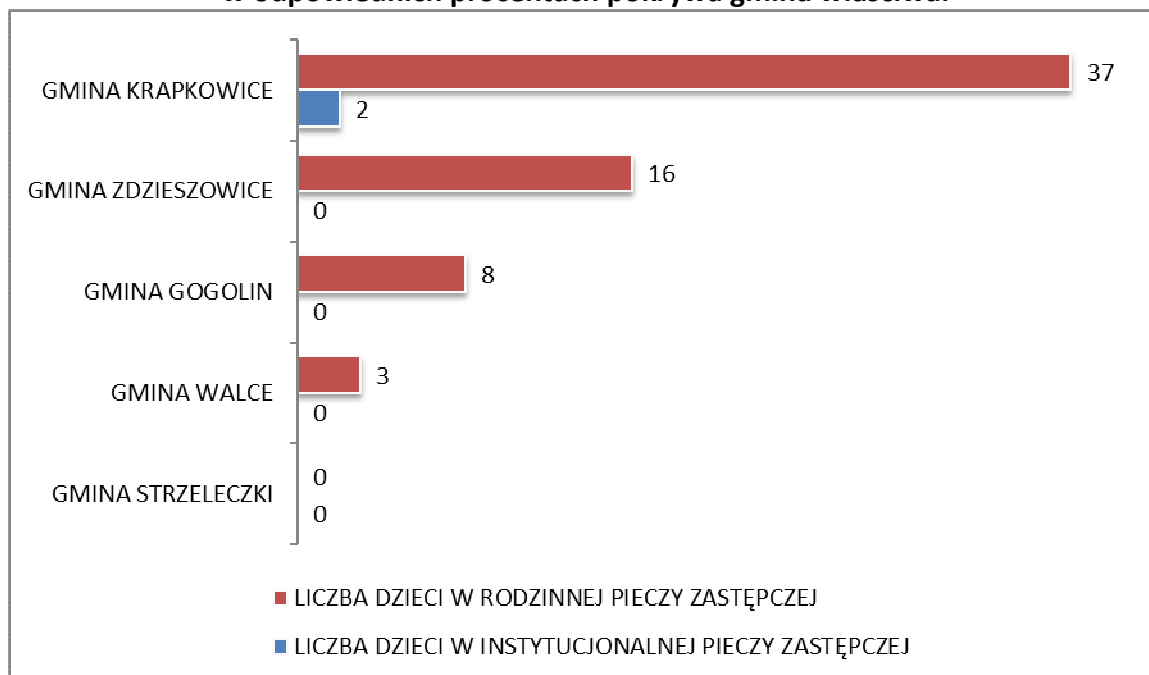
Zgodnie z powyższym w wyniku zwrotów uzyskanych z **gmin**, przeznaczonych na rodzinną pieczę zastępczą, Powiat Krapkowicki otrzymał w roku 2017 kwotę **360 097,15 zł**, natomiast na pieczę zastępczą instytucjonalną kwotę **50 328,00 zł**. Szczegółowy podział otrzymanych procentowych wydatków z podziałem na poszczególne gminy i liczbę dzieci których powyższy zwrot dotyczy, przedstawiają Wykres 6 i Wykres 7.

Wykres 6 Zwroty otrzymywane z gmin w roku 2017 na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej, które przed umieszczeniem mieszkały na terenie właściwej gminy.

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Wykres 7 Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za których koszty utrzymania, w odpowiednich procentach pokrywa gmina właściwa.

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

1.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

W związku z tym, że na terenie Powiatu Krapkowickiego nie ma całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych, dzieci z naszego powiatu są umieszczane w placówkach na terenie innych powiatów.

Powiat posiadający placówkę w pierwszej kolejności umieszcza w niej dzieci pochodzące ze swojego terenu, a dopiero w przypadku wolnych miejsc – dzieci z innych powiatów. Zdarza się też, że dzieci przebywają w placówkach interwencyjnych powyżej zakładanych 3 miesięcy, gdyż nie ma wolnych miejsc w placówkach socjalizacyjnych. Czasem dzieci umieszczane są w placówkach odległych od miejsca zamieszkania – np. ze względu na brak miejsc w placówkach bliższych lub specyfikę tych placówek. Na dzień 31.12.2017 r. w placówkach opiekuńczo - wychowawczych umieszczonych było 5 wychowanków pochodzących z naszego powiatu, a w całym 2017 r. tylko 1 dziecko (tymczasowo) trafiło do placówki, natomiast wszystkie pozostałe dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej trafiły do rodzinnych form pieczy zastępczej.

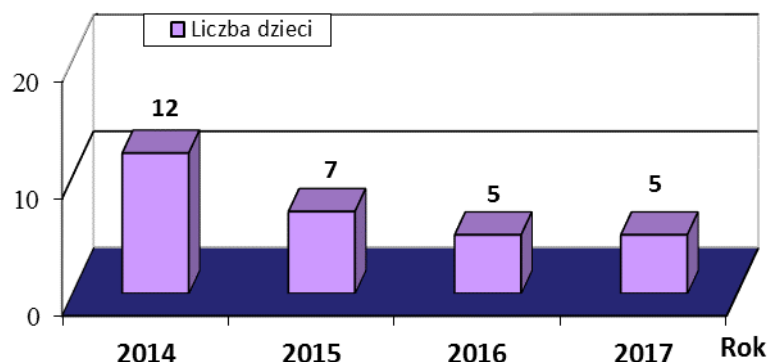
Tabela 6. Liczba dzieci przyjętych do placówek opiekuńczo wychowawczych w latach 2014 – 2017

LICZBA DZIECI PRZYJĘTYCH DO PLACÓWEK OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH				
Rok	2014	2015	2016	2017
Liczba dzieci	0	0	0	1

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Poniżej przedstawiam jak kształtowała się liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo wychowawczych na przełomie kilku ostatnich lat.

Wykres 8. Liczba dzieci pochodzących z terenu Powiatu Krapkowickiego przebywających w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2014 – 2017 (stan na koniec danego roku)

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej w 2017 r. wynosił od 3.614,00 zł w Domu Dziecka w Głogówku (powiat prudnicki) do 5 896,00 zł w Domu Dziecka w Tarnowie Opolskim (powiat opolski). Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce w 2017 roku wynosił 4 831,96 zł. Z tego tytułu w 2017 r. powiat poniósł wydatki w łącznej wysokości **289 917,60 zł**. Dla porównania w 2014 roku była to kwota 573 543,15 zł.

Poniżej przedstawiam jak kształtowały się wydatki na utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na przełomie czterech ostatnich lat.

Tabela 7. Koszty utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo wychowawczej

Rok	Łączne roczne wydatki Powiatu Krapkowickiego na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	Średni koszt utrzymania dziecka
2014	573 543,15 zł	3 719,99 zł
2015	440 824,06 zł	3 061,28 zł
2016	313 409,00 zł	3 731,06 zł
2017	289 917,60 zł	4 831,96 zł

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Z powyższych danych wynika, że przeciętne koszty utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej z roku na rok wzrastają. Ponadto w sposób jednoznaczny należy stwierdzić, że koszt opieki rodzinnej w przeliczeniu na jednego wychowanka, jest znacznie niższy niż opieki instytucjonalnej, nie mówiąc już o niepodważalnej przewadze opieki rodzinnej, jeżeli chodzi o lepsze warunki prawidłowego rozwoju i wychowania dzieci. Z tych dwóch względów należy wspierać i rozwijać wszelkie formy rodzicielstwa zastępczego.

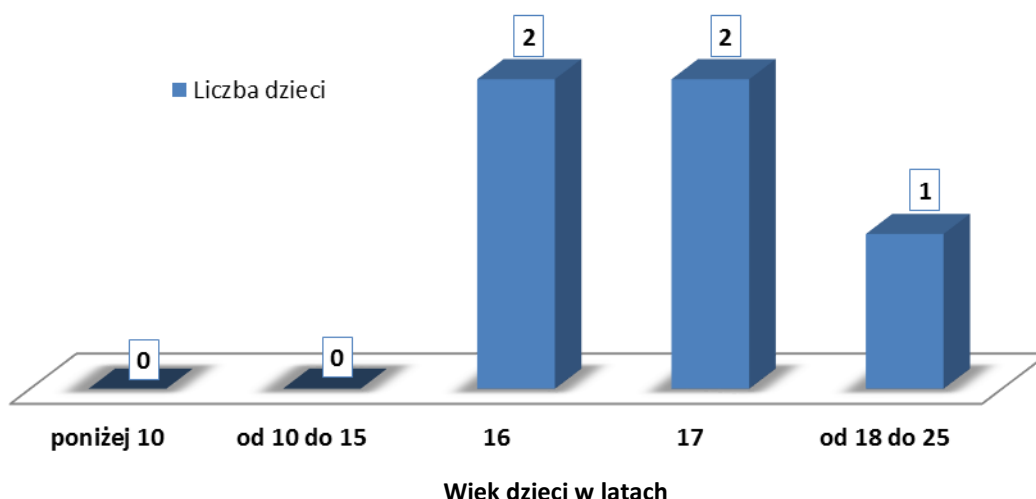
Z przedstawionych powyżej danych wynika, że z roku na rok zmniejsza się liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Spowodowane jest to wzrostem liczby zawodowych form pieczy zastępczej oraz opuszczaniem przez

wychowanków placówki min. z powodu usamodzielnienia się, powrotu do rodziny naturalnej lub skierowania do innej formy opieki (rodziny zastępczej, domu pomocy społecznej, młodzieżowego ośrodka socjoterapii i młodzieżowego ośrodka wychowawczego).

Aktualnie dzieci, które przebywają w placówkach opiekuńczo – wychowawczych są w wieku dorastania lub są już pełnoletnie, w związku z czym znalezienie dla nich kandydatów na rodziców zastępczych, a tym bardziej adopcyjnych jest bardzo trudne, a wręcz niemożliwe. Należy więc dążyć do tego, żeby kolejne dzieci, które będą musiały opuścić rodzinę naturalną trafiły do rodzinnych form pieczy zastępczej.

Aby zrealizować takie założenie konieczne jest pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze i na prowadzących rodzinne domy dziecka, a jednocześnie zapewnienie im korzystnych warunków do podjęcia opieki. Należy również zapewnić środki finansowe na utworzenie kolejnych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

Wykres 9. Wiek dzieci pochodzących z Powiatu Krapkowickiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2017 roku (stan na 31.12.2017 r.).

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

1.3. Usamodzielnianie pełnoletnich wychowanków zastępczych form opieki

Do zadań z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej realizowanych przez Powiat Krapkowicki należy przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, zagospodarowanie oraz na kontynuowanie nauki.

Pełnoletnim wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą, przysługuje pomoc pieniężna na kontynuację nauki (dla osób znajdujących się w przedziale wiekowym 18 – 25 lat, które kontynuują naukę w różnych typach szkół) oraz pomoc na usamodzielnienie w formie pieniężnej i na zagospodarowanie.

W Powiecie Krapkowickim w 2017r. pomoc w procesie usamodzielnienia udzielana była 12 pełnoletnim wychowankom opuszczającym instytucjonalną pieczę zastępczą oraz 29

pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodzinną pieczę zastępczą. Tabela 8 przedstawia ilość usamodzielniających się pełnoletnich wychowanków którzy opuścili rodzinną lub instytucjonalną pieczę zastępczą, niezależnie od podstawy prawnej na podstawie której pomoc im przysługuje.

Tabela 8. Liczba usamodzielniających się pełnoletnich wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki w latach 2014 – 2017.

LICZBA PEŁNOLETNIH WYCHOWANKÓW OPUSZCZAJĄCYCH PIECZĘ ZASTĘPCZĄ KORZYSTAJĄCYCH Z PRZYSŁUGUJĄCYCH FORM POMOCY								
ROK	2014		2015		2016		2017	
TYP PIECZY ZASTĘPCZEJ	instytucjonalna	rodzinna	instytucjonalna	rodzinna	instytucjonalna	rodzinna	instytucjonalna	rodzinna
pomoc na KONTYNUOWANIE NAUKI	12	33	9	33	12	28	12	27
pomoc na USAMODZIELNIENIE	5	8	4	11	3	7	0	2
pomoc na ZAGOSPODAROWANIE	6	5	2	10	2	5	1	5

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą, jest trudność w pozyskaniu mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Ponadto osoby te cechuje często bierność, niechęć do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego celowe jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie i w bardziej efektywny sposób.

Udzielona pomoc dla wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki, w tym wysokość oraz formę udzielanej pomocy przedstawia tabela 9.

Tabela 9. Koszty poniesione przez Powiat Krapkowicki na usamodzielniających się wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki w latach 2014 – 2017.

KOSZTY PRZEZNACZONE NA POKRYCIE POMOCY DLA WYCHOWANKÓW USAMODZIELNIAJĄCYCH SIĘ OPUSZCZAJĄCYCH ZASTĘPCZE FORMY OPIEKI								
ROK	2014		2015		2016		2017	
	INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA
pomoc na KONTYNUOWANIE NAUKI	37 506,88 zł	137 854,23 zł	45 876,50 zł	151 144,26 zł	51 236,94 zł	117 584,37 zł	67 630,80 zł	111 435,60 zł
pomoc na USAMODZIELNIENIE	31 317,00 zł	32 982,00 zł	19 788,00 zł	59 364,00 zł	18 366,00 zł	37 941,00 zł	0 zł	9 900,00 zł
pomoc na ZAGOSPODAROWANIE	15 941,00 zł	13 941,00 zł	2 500,00 zł	16 500,00 zł	3 222,00 zł	7 647,00 zł	1 500,00 zł	9 000,00 zł

ŹRÓDŁO: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, opracowanie własne.

1.4. Realizowane programy wspierające i promujące rodzicielstwo zastępcze

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach poszukuje różnych możliwości wspierania rodzin zastępczych oraz podejmuje działania promujące rodzicielstwo zastępcze.

Tutejsze Centrum ma duże doświadczenie w zakresie realizacji projektów i konkursów na rzecz wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej, w tym ministerialnych (uzyskano dofinansowanie i realizowano m.in.: 6x Program z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną, 3x Resortowy program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, 5x Program Asystent rodziny i Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, 3x Program Osłony „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”) i unijnych. Posiada doświadczenie przy organizacji szkoleń, warsztatów, wyjazdów, pikników itp.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach przez 7 lat (w latach 2008-2014) realizowało projekt systemowy pn. „**Lepszy start**”, który skierowany był min. do młodzieży w wieku 15-19 lat przebywającej w pieczy zastępczej, osób opuszczających zastępcze formy opieki oraz rodziców biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, będących w wieku aktywności zawodowej, korzystających z pomocy społecznej. Głównym jego celem było zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób biorących udział w projekcie.

Projekt współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Przez 7 lat jego realizacji ze wsparcia skorzystało 240 osób. Poprzez podjęcie działań takich jak: warsztaty psychologiczne i doradztwa zawodowego, kursy prawa jazdy, szkolenia/kursy zawodowe, warsztaty rozwoju osobistego, „Szkoła Rodziców” (warsztaty psychologiczne z zakresu podnoszenia kompetencji społecznych i opiekuńczo-wychowawczych) staraliśmy się jak najbardziej pomóc uczestnikom projektu.

W ramach projektu przeprowadzono również działania o charakterze środowiskowym, gdzie poza ww. grupami projektem zostało objęte otoczenie tych grup (czyli ich rodziny i inni mieszkańcy powiatu krapkowickiego), a które miały na celu zwalczanie stereotypów, przeciwdziałanie wykluczeniu i kształtowanie pozytywnych postaw otoczenia, edukację społeczną, działania edukacyjne oraz zwiększenie integracji społecznej. Ponadto dla rodzin zastępczych odbyły się warsztaty edukacyjne oraz zorganizowano pikniki integracyjne dla rodzin zastępczych. Poza tym ze środków projektu finansowana była grupa wsparcia dla osób sprawujących pieczę zastępczą.

W zakresie tych samych działań mieszkańcy powiatu krapkowickiego (w tym rodziny zastępcze i pozostali klienci PCPR) mieli możliwość bezpłatnego skorzystania z porad psychologa i prawnika, które cieszyły się dużym zainteresowaniem.

W kwietniu 2016 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach uzyskało dofinansowanie do projektu konkursowego pt. „**W rodzinie lepiej**” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 w ramach Osi priorytetowej VIII - Integracja społeczna (w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej), Działania 8.1 Dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych. Łączna wartość projektu wynosi 800.000,00 zł, w tym dofinansowanie to 677.980,00 zł, a wkład własny 122.020,00 zł. Planowany czas trwania projektu wynosi 3 lata, tj. do 31.12.2018 r.

Celem ogólnym projektu jest wzrost dostępu do usług społecznych dla osób pełniących funkcję rodzinnej pieczy zastępczej oraz ich rodzinom. Grupą docelową projektu są rodziny zastępcze, w tym dzieci i młodzież przebywająca w pieczy zastępczej. Zakładano, że do udziału w projekcie zaproszonych zostanie minimum 10 dzieci wymagających wsparcia psychologicznego, reedukacyjnego lub rehabilitacyjnego. Na koniec 2017 r. różnymi działaniami projektu objętych było 90 dzieci. Ponadto do działań o charakterze środowiskowym zapraszane są wszystkie rodziny zastępcze oraz przebywające pod ich opieką dzieci.

Planowane zadania projektu to:

1. **Pomoc psychologiczna** – w ramach której prowadzone jest:
 - a) poradnictwo i terapia dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
 - b) badania psychologiczne dla kandydatów na rodziny zastępcze, osób prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka;
 - c) grupa wsparcia dla rodzin zastępczych.
2. **Pomoc reedukacyjna** – która skierowana jest do dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, wymagających wyrównywania braków w wiadomościach i umiejętnościach w takim stopniu, aby móc zapewnić dziecku optymalne funkcjonowanie w wymiarze szkolnym i społeczno-emocjonalnym, u których występują specyficzne trudności w nauce tj. dysleksja rozwojowa (dysleksją, dysgrafią, dysortografią, dyskalkulia) i dzieci z grupy ryzyka (m.in. tych co nie radzą sobie z ortografią, źle czytają, pomijają litery, przekręcają litery, nieczytelnie piszą). Rodzaje zajęć reedukacyjnych odpowiadają potrzebom poszczególnych dzieci, zgodnie z indywidualnym zaleceniem psychologa, pedagoga lub wychowawcy szkolnego. Zajęcia odbywają się średnio 1 raz w tygodniu przez godzinę. Do 31.12.2017 r. z pomocy tej skorzystało 20 dzieci.
3. **Pomoc rehabilitacyjna** – skierowana jest do dzieci wymagających rehabilitacji, przebywających w pieczy zastępczej, u których stwierdzono opóźnienie psychoruchowe, FAS (płodowy zespół alkoholowy), wady rozwojowe, wady wrodzone i inne schorzenia. W ramach pomocy rehabilitacyjnej będą się odbywać **zajęcia fizjoterapeutyczne** oraz **logopedyczne i neurologopedyczne**. Rodzaje wykonywanych zabiegów rehabilitacyjnych odpowiadają potrzebom poszczególnych dzieci, zgodnie z indywidualnym zaleceniem lekarza. Zabiegi odbywają się średnio 1 raz w tygodniu. Do 31.12.2017 r. z pomocy fizjoterapeuty i logopedy skorzystało po 11 dzieci.
4. **Pomoc prawna** – skierowana do osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą. Prawnik pomaga rodzinom w takich zagadnieniach jak m.in.: ustalenie ojcostwa, uregulowanie sytuacji prawnej dziecka, sprawy spadkowe, ustalenie prawa do renty rodzinnej, pozew o alimenty, uregulowanie spotkań z rodzicami biologicznymi. Prawnik przyjmuje w siedzibie tut. Centrum.
5. **Warsztaty wyjazdowe** – ich celem jest podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców zastępczych, wsparcie procesu integracji rodzin zastępczych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu rodziców zastępczych, którzy codziennie od kilku bądź kilkunastu lat zajmują się opieką i wychowaniem przyjętych dzieci. Pobyt na 2-dniowych warsztatach, jest sposobnością do zdobycia nowej wiedzy i umiejętności, okazją do integracji, relaksacji, ale także okazją do odreagowania stresu i napięć. To czas odpoczynku i zabawy dla dzieci przebywających w tych rodzinach. Dla wszystkich

uczestników to sposobność do spędzenia czasu we wspólnym gronie i integracji. Warsztaty wyjazdowe w 2016 r. odbyły się w Pokrzywniej, wzięły w nich udział 102 osoby, w tym 33 osoby dorosłe i 69 dzieci (zarówno dzieci przyjęte pod opiekę, jak i dzieci własne). W 2017 r. warsztaty odbyły się na Górze Św. Anny, uczestniczyło w nich 87 osób (31 osób dorosłych i 56 dzieci). W ramach warsztatów zorganizowano również wyjazd do EnergyLandii w Zatorze.

6. **Szkolenia dla rodzin zastępczych** – ich celem jest przygotowanie już istniejących rodzin zastępczych do lepszego rozumienia dziecka z zaburzeniami emocjonalnymi i deficytami rozwojowymi, konstruktywnego rozwiązywania tych kryzysów i problemów wychowawczych. Dotychczas odbyły się 4 szkolenia (2 w 2016 r. i 2 w 2017 r.), a w 2018 r. odbędą się kolejne dwa.
7. **Piknik Integracyjny Dla Rodzin Zastępczych** – przesłaniem Pikniku jest podkreślenie wagi rodzinnej pieczy zastępczej. Impreza jest okazją do wymiany doświadczeń i rozmów o trudnościach i sukcesach wychowawczych, z jakimi borykają się rodzice. Na piknik zapraszane są rodziny zastępcze, pełnoletni wychowankowie, a także władze powiatu krapkowickiego i pracownicy tut. Centrum. Blisko 200 osób ma okazję do wspólnej integracji, miłego spędzenia czasu, zapomnienia o szarej rzeczywistości i przeniesienia się choć na chwilę w bajkową sferę marzeń. W programie imprezy są gry i zabawy integracyjne, konkursy z nagrodami poprowadzone przez wodzireja. Uczestnicy ugoszczeni są poczęstunkiem, a wieczorem odbywa się wspólne pieczenie kiełbasek nad ogniskiem. Piknik odbywa się na zakończenie wakacji każdego roku trwania projektu.
8. **Dzień Rodzicielstwa Zastępczego – wyjście do kina.** W ramach obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, który oficjalnie przypada 30 maja, w każdym roku trwania projektu, organizowane jest wspólne wyjście do kina dla osób pełniących pieczę zastępczą, dzieci przyjętych pod ich opiekę i dzieci własnych. Po seansie filmowym rodziny zapraszane są na poczęstunek. Całe przedsięwzięcie zakładane jest na 100 osób.
9. **Wsparcie dochodowe** – ramach wkładu własnego do projektu wypłacane są świadczenia na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej.
10. **Pomoc specjalistyczna** – skierowana jest do dzieci po traumatycznych przejściach (przemoc seksualna) i rodziców zastępczych, którzy obecnie zajmują się wychowywaniem skrzywdzonych dzieci. Pomoc realizowana jest poprzez proces diagnozowania, terapii i konsultacji i udzielana przez wykwalifikowany w tym kierunku personel (umowa zlecenie). Do 31.12.2017 r. z pomocy skorzystało 5 dzieci (diagnoza, terapia) oraz ich rodzice zastępczy (konsultacje).
11. Ponadto w ramach projektu zorganizowane były/będą wycieczki:
 - **Wycieczka edukacyjno-integracyjna do Krasiejowa** – (2017 r.)
 - **Wycieczka edukacyjno-integracyjna do Twinpigs w Żorach** (2018 r.)
 - **Wycieczka integracyjna do EnergyLandii w Zatorze** (2018 r.)

Wycieczki mają na celu zainspirować uczestników, zwłaszcza dzieci, do wzbogacania wiadomości, umiejętności i nawyków, kształcenia społeczno - moralnego, estetycznego i zdrowotnego, potęgowania poczucia sensu życia. Celem tych wycieczek jest również zaspokojenie potrzeb intelektualnych i poznawczych uczestników, budzenie pasji i zainteresowań poznawczych przez wielokierunkowe, emocjonalne i aktywne zaangażowanie, jak również budowanie relacji pomiędzy rodzinami zastępczymi, w tym dziećmi przyjętymi do rodziny, budowanie pozytywnych więzi i zdrowych relacji rodzinnych stwarzających oparcie dla jej członków oraz propagowanie wzorców życia

rodzinnego poprzez tworzenie warunków do praktykowania wspólnego spędzania czasu oraz nauki przez zabawę.

Ponadto od 2016 r. Powiat Krapkowicki jest partnerem w projekcie pn. **"Blżej rodziny i dziecka - wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo - wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej"** współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 w ramach Osi priorytetowej VIII - Integracja społeczna (w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej), Działania 8.1 Dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych.

Liderem projektu jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu. Partnerami w realizacji projektu są Opolski Centrum Demokracji FRDL i samorządy lokalne – w tym Powiat Krapkowicki. Projekt rozpoczął się w kwietniu 2016 r. i potrwa do końca marca 2018 roku, a jego całkowita wartość to 4.851 tys. zł. Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w województwie opolskim na rzecz rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawczych oraz pieczy zastępczej, które pozwolą wyeliminować deficyty lub dysfunkcje ww. grup oraz profilaktycznie przeciwdziałać ich marginalizacji. Powiat Krapkowicki/PCPR w Krapkowicach jako partner w projekcie bierze udział m. in. w działaniach: dotyczących szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka, bezpłatnym wypoczynku letnim i zimowym dla dzieci, młodzieży z rodzinnej pieczy zastępczej. Również w ramach tego projektu w 2017 r. utworzono 2 mieszkania chronione dla 6 usamodzielniających się osób.

2. Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Do zadań własnych powiatu należy m.in.:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;

- 8) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych o osobach:
 - a) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
 - b) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego;
- 13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (który stosowany jest w urzędach administracji publicznej realizujących zadania w zakresie określonym w ustawie, stanowią integralne części systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych);
- 14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji w przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia opłatności.

3. Cele programu i zadania do realizacji

Głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krapkowickim jest rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej. Cel ten rozwinięty został o cztery cele szczegółowe, które wskazują na główne obszary działania w obrębie zadań wynikających z pieczy zastępczej. Każdy obszar (cel szczegółowy) opisują z góry określone zadania wraz ze sposobem ich realizacji. Jest to kontynuacja założeń i działań, które z powodzeniem realizowano w ramach Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krapkowickim w latach 2015 – 2017.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krapkowickim w latach 2018 – 2020 opracowany został zgodnie z założeniami i wymogami ustawy o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej, jak również dostosowany do realnych potrzeb i możliwości Powiatu Krapkowickiego w zakresie pieczy zastępczej.

Harmonogram działań dotyczących rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018 – 2020

L. p.	Cel szczegółowy	Zadania do realizacji	Sposoby realizacji działań	Osoby/instytucje odpowiedzialne za realizację
1.	1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców.	<p>1.1. Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki.</p> <p>1.2. Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej, zgodnie z przewidzianym limitem w danym roku kalendarzowym,</p> <p>1.3. Upowszechnianie roli i znaczenia rozwoju rodzinnych, zastępczych form opieki.</p> <p>1.4. Pomoc rodzinom zastępczym w regulowaniu sytuacji prawnej umieszczonych u nich dzieci.</p> <p>1.5. Zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodków adopcyjnych, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.</p>	<p>1.1.1. Roznoszenie ulotek, plakatów, publikowanie artykułów w lokalnej prasie,</p> <p>1.1.2. Indywidualne spotkania i rozmowy z osobami zainteresowanymi tworzeniem pieczy zastępczej.</p> <p>1.2.1. Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych,</p> <p>1.2.2. Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej (rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe i rodzinne domy dziecka),</p> <p>1.2.3. Rozwój współpracy lokalnych instytucji działających na rzecz rodziny mającej na celu pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki.</p> <p>1.3.1. Promowanie zastępczych form opieki podczas organizowanych imprez okolicznościowych w powiecie krapkowickim.</p> <p>1.4.1. Zapewnienie pomocy prawnej,</p> <p>1.4.2. Współpraca z kuratorami sądowymi w zakresie uregulowania sytuacji prawnej dziecka.</p> <p>1.5.1. Współpraca z ośrodkami adopcyjno – opiekuńczymi, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej.</p>	<p>PCPR w Krapkowicach</p> <p>PCPR w Krapkowicach</p> <p>PCPR w Krapkowicach</p> <p>PCPR – Zespół ds. pieczy zastępczej</p> <p>PCPR – Zespół ds. pieczy zastępczej, rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka</p>
2.	2. Systematyczne wsparcie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu	2.1. Pomoc dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej oraz osobom tworzącym rodzinną pieczę zastępczą w przezwyciężaniu problemów związanych z opieką nad małoletnimi przebywającymi pod ich opieką.	<p>2.1.1. Zapewnienie rodzinom bezpłatnej pomocy specjalistycznej w tym: psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej,</p> <p>2.1.2. Organizowanie grupy wsparcia dla osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodzin pomocowych,</p> <p>2.1.3. Wspieranie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka przez</p>	PCPR w Krapkowicach, ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Krapkowickiego, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, instytucje

			<p>wolontariuszy,</p> <p>2.1.4. Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach poprawy życia zgodnie z potrzebami i przysługującymi rodzinom prawami,</p> <p>2.1.5. Rozwój pracy zespołowej na rzecz dziecka i rodziny (koordynator rodziny, asystent rodziny, rodziny pomocowe i In.),</p> <p>2.1.6. Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, sądem rodzinnym, organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w tym przewyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych,</p> <p>2.1.7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi lokalnie na rzecz dziecka i rodziny,</p> <p>2.1.8. Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje istniejących rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.</p> <p>2.1.9. objęcie jak największej liczby rodzin zastępczych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,</p> <p>2.1.10. Integracja rodzin zastępczych mająca na celu umożliwienie wzajemnego kontaktu i integrację ze środowiskiem,</p>	specjalistyczne,
3.	3. Zapewnienie wszechstronnej pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	3.1. Objęcie wsparciem usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	<p>3.1.1. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowania.</p> <p>3.1.2. Umożliwienie zamieszkania usamodzielnianym wychowankom w mieszkaniach chronionych.</p> <p>3.1.3. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, mieszkania z zasobów gminy.</p> <p>3.1.4. Podnoszenie przez usamodzielnianych wychowanków kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych przez uczestnictwo w kursach zawodowych oraz treningach kompetencji i umiejętności społecznych.</p> <p>3.1.5. Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa.</p> <p>3.1.6. Zapewnienie pomocy w opracowaniu indywidualnego programu usamodzielnienia.</p>	Powiat Krapkowicki, PCPR w Krapkowicach, Urzędy M i G z terenu Powiatu Krapkowickiego,
4.	4. Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	<p>4.1. Wzbudzanie i podtrzymywanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy na rzecz powrotu dziecka do rodziny.</p> <p>4.2. Wsparcie psychologiczne – pedagogiczne rodziców biologicznych.</p> <p>4.3. uświadomienie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie</p>	<p>4.1.1. Rozmowy indywidualne.</p> <p>4.1.2. Opracowanie oraz realizacja programów pracy z rodzicem biologicznym.</p> <p>4.1.3. Zwiększenie współpracy z podmiotami realizującymi zadania na rzecz rodziny i pieczy zastępczej na poziomie gminnym i powiatowym.</p>	<p>PCPR- pracownik socjalny, koordynator, specjalista pracy z rodziną</p> <p>OPS- pracownik socjalny, asystent rodziny</p>

	obowiązków przypisanych tym rodom zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa.		
--	--	--	--

4. Limity rodzin zastępczych zawodowych na lata 2018 -2020

Ustawa nakłada na powiaty obowiązek zawarcia w 3-letnim programie rozwoju pieczy zastępczej corocznego limitu rodzin zastępczych. Przepisy prawa regulują szczegółowo kwestie organizacji zawodowych rodzin zastępczych, warunki sprawowania pieczy nad powierzonymi dziećmi są określane w umowie, którą starosta zawiera z rodziną zastępczą zawodową. Umowa ta zawierana jest na okres nie krótszy niż cztery lata. Również z rodziną zastępczą niezawodową posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka, starosta zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Starosta nie jest zobowiązany do podpisania umowy w przypadku, gdy nie pozwoli mu na to coroczny limit ustanawiania nowych rodzin zastępczych zawodowych w powiecie.

Zadania do realizacji	Rok		
	2018	2019	2020
Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych	do 2	do 2	do 2

5. Zagrożenia dla realizacji działań ujętych w Programie

1. Niewystarczająca ilość środków finansowych przeznaczonych na rozwój i wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Niewystarczająca liczba kandydatów na pełnienie funkcji rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.
3. Brak kandydatów na przyjęcie do rodzinnej pieczy zastępczej dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania lub nastolatków.
4. Brak współpracy ze strony naturalnych rodziców w celu powrotu dziecka do rodziny.
5. Utrudnianie przez naturalnych rodziców procesu przysposobienia dziecka.
6. Długotrwałe procesy regulowania sytuacji prawnej dziecka.
7. Trudności we współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w pomoc dziecku i rodzinie.
8. Brak współpracy usamodzielniających się wychowanków zastępczych form opieki w procesie usamodzielnienia (nierealizowanie indywidualnych programów usamodzielnienia).

6. Źródła finansowania

Działania zawarte w Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej finansowane będą ze środków własnych powiatu, samorządów miast i gmin Powiatu Krapkowickiego oraz dotacji celowych i środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

7. Realizatorzy programu

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach,
2. Starostwo Powiatowe w Krapkowicach,
3. Sądy,
4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
5. Służba zdrowia,
6. Placówki oświatowe,
7. Urzędy Miast i Gmin z terenu Powiatu Krapkowickiego,
8. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu gmin Powiatu Krapkowickiego.

8. Sposób monitorowania Programu

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach. Program jest spójny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025. Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Krapkowickim na lata 2018–2020 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji nt. realizacji działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.